

CEES GRIMBERGEN VERTREKT BIJ *RONDONOM 10*

“We zijn de spiegel van Nederland”

Sinds tien jaar is hij presentator van NCRV's *Rondom 10*, het oudste live-discussieprogramma van de tv. Cees Grimbergen maakte van het ooit wat kabbelende programma een heftige debatshow. Eind dit jaar valt voor hem het doek.

De NCRV beëindigt zijn contract. “Ons motto is: tegenspraak brengt ons verder.”

DOOR: WILLEM PEKELDER

Hij presenteerde voor de IKON het journalistieke discussieprogramma *Vesuvius* toen hij opviel bij de NCRV. Hans Sleuwenhoek, oud-presentator van *Rondom 10*, zag in de goedgebekte programmamaker een uitstekende opvolger. Volgens Sleuwenhoek beschikte Grimbergen (58) over een talent dat hij noch zijn *Rondom 10*-collega's Henk Mochel en Violet Valkenburg bezaten: discussiëren op het scherp van de snede en geen vrees om mensen in de rede te vallen. In *Bladluis*, het personeelsblad van de NCRV, legde Sleuwenhoek uit dat het programma van oorsprong vooral uitleggerig en invoelend van toon was. Dat moest volgens hem veranderen, de NCRV was toe aan discussie.

Grimbergen is de zoon van een katholieke banketbakker. Thuis leerde hij dat er pas gebak op tafel komt nadat er hard is gewerkt. Een echte Hagenaar. Zo echt zelfs dat hij de eerste hofstedeling was die Harry Jekkers' nummer *Oo Den Haag* live hoorde. “Het was 1981, ik vierde mijn dertigste verjaardag. Harry, een huisgenoot van mij, zong op mijn feestje dat nummer voor het eerst. Later heeft hij het onder de artiestennaam Harry Klorkestein op de plaat gezet.”

Grimbergen presenteerde zijn eerste uitzending van *Rondom 10* in 1999.

“Wat mij betreft ligt de grens bij scheldpartijen”

Nog altijd haalt het programma, dat in 1982 voor het eerst op de buis was, vijfhonderd- tot zeshonderdduizend kijkers.

Met Pasen is je oude leermeester Wim Koole, voormalig directeur van de IKON, overleden. Wat heb je van hem opgestoken?

“Hij heeft mij enorm in mijn vak als journalist gestimuleerd. Na zijn overlijden heb ik als invaller van *Met Het Oog Op Morgen* een herdenkingswoord uitgesproken. Daarin zei ik: Wim Koole ontdekte dat goede televisie met echte mensen troostend kan zijn. Troostend voor de kijkers die met hun kleine en grote verdrietjes kijken naar ploeterende gelijken van dezelfde mensensoort. En daar hoop en ideeën aan ontlene.”

Heb je zelf ook die ervaring van de televisie als trooster?

“Bijna wekelijks. Kortgeleden hadden we een uitzending over ouders van dubbelgehandicapte kinderen, die zich afvroegen of de dood voor hun kind en voor hen niet menswaardiger en bevrijdender zou zijn dan het leven. Ze doorbraken daarmee een groot taboe, namelijk: moet je maar steeds doorgaan met operaties of mag je op een gegeven moment zeggen: het is genoeg geweest, we stoppen de behandeling. Het troostende is dat mensen zover zijn gekomen dat

ze hierover een open gesprek aangaan. Uit reacties op ons programma blijkt dat velen hierin steun ervaren.”

Wat wil je met *Rondom 10* bereiken?

“Heel simpel: kwesties behandelen die in de samenleving spelen. Het programma heeft vaak maatschappelijke vraagstukken geagendeerd op een moment dat door velen de draagwijdte ervan nog niet werd overzien. Wij hadden het al vóór Pim Fortuyn over de problemen van de multiculturele samenleving en de islamkwestie. De kracht van *Rondom 10* is: mensen met elkaar in gesprek brengen en daardoor iets van de stoom eraf halen. Ik zou me nu graag vastbijten in de pensioenfondsen. Ook dat is een onderwerp dat een veel langere staart zal krijgen dan velen nu vermoeden. De abominabele beleggingen, het ontlopen van verantwoordelijkheden, het verkwanselen van miljarden... Jammer alleen dat zo'n researchverhaal heel moeilijk via een live-programma als *Rondom 10* is over te brengen.”

“*Rondom 10* mag nooit een praatshow van deskundigen worden”

Speelt misschien ook mee dat de verantwoordelijke bazen niet voor de camera willen komen?

“Dat is in toenemende mate een probleem. Hans Alders, voorzitter van de Raad van Commissarissen van Aedes, wilde onlangs, toen we het hadden over de gouden handdruk van Aedes-voorzitter Van Leeuwen, niet in ons programma verschijnen. Hij kiest liever voor *NOVA* waar hij één-op-één wordt >>

“Contrair denken is goed voor een journalist.”

geïnterviewd zonder publiek. Ook het adviesbureau Hay, dat vette salarisadviezen geeft voor de publieke sector, wilde niet meedoen. Maar dat weerhoudt hen er niet van om de maandag erna boos aan de lijn te hangen met het verwijt dat we het niet goed hebben gedaan. De angst van politici en andere gezagsdragers om met gewone mensen in gesprek te gaan lijkt steeds groter te worden. De Nederlandse bestuurlijke elite heeft zich losgezongen van de bevolking. Dat geldt ook voor sociaaldemocraten, van wie je toch zou mogen verwachten dat ze oor hebben voor het volk. Alders of Wim Kok in je uitzending? Vergeet het maar. Ella Vogelaar belde een paar dagen van tevoren af, terwijl de afspraak al maanden vaststond.”

Je bent toch ook een beetje allergisch voor gezagsdragers? Je hebt veel liever gewone mensen in je programma?

“Wat vreselijk is, is dat gezagsdragers vaak met meel in de mond praten. Je moet ze telkens onderbreken omdat ze taal als verhullend middel gebruiken. Soms kun je in je programma niet om autoriteiten heen, maar het mag nooit zover komen dat *Rondom 10* een praat-

show van deskundigen wordt. De stem van de gewone man of vrouw staat al sinds de start bij ons voorop. We zijn de spiegel van Nederland.”

***Rondom 10* staat bekend om z'n uiterst secure screening van gasten, maar komt het ook wel eens voor dat mensen een heel ander verhaal houden dan van tevoren met de redactie is 'afgesproken'?**

“Zeker. Vooral met politici maak je dat mee. In april zat Hamit Karakus, de Rotterdamse PvdA-wethouder van volkshuisvesting, in onze uitzending. We hadden hem uitgenodigd nadat Alders te kennen had gegeven niet te willen komen. Karakus zou het standpunt verdedigen dat die één miljoen voor Van Leeuwen een goede regeling was, aangezien dat nu eenmaal contractueel met deze Aedes-voorzitter was afgesproken. Maar hij kwam helemaal niet met dat verhaal. Daardoor heeft Karakus de angel voor een belangrijk deel uit het debat gehaald. Het ligt niet voor de hand dat we hem nog eens zullen uitnodigen. Ik heb wel eens in een vergelijkbaar geval tijdens de uitzending gezegd: bij de voorgesprekken nam u een standpunt in dat diametraal tegenovergesteld

is aan wat u nú beweert. De reactie was dan: nee hoor, dat hebt u verkeerd begrepen. Dat zijn van die ogenblikken dat je als presentator volledig in je hemd staat. De kijker denkt: die Grimbergen heeft zijn huiswerk niet goed gedaan en hij probeert nog zijn gelijk te halen ook. Ingrijpen werkt op zo'n moment dus contraproductief.”

Is *Rondom 10* bij uitstek een NCRV-programma of zou de VARA het ook kunnen uitzenden?

“Dat zou best kunnen, ware het niet dat het nou eenmaal de NCRV was die er in 1982 mee begon. Het is in die zin een echt NCRV-programma omdat het staat voor degelijkheid, betrouwbaarheid, de menselijke maat en fatsoen. De vonken mogen er bij het debat vanaf vliegen, graag zelfs, maar er is wel een grens.”

Waar ligt die? Pas vergeleek Haroen Rasa, advocaat te Rotterdam, Geert Wilders in jouw programma met Hitler.

“Het demoniseren van je tegenstander hoort tegenwoordig bij het maatschappelijk debat. Daarom kunnen en willen wij er als programma niet omheen. Woede en emotie illustreren het nieuws. Ik ben

het met Rasa niet eens, maar vind het wel een vooruitgang dat beleving tegenwoordig een vanzelfsprekender onderdeel is geworden van de verslaggeving. Twintig jaar geleden legden journalisten alleen rond sportwedstrijden de heftigheid van emoties vast. Nu is daar gelukkig ook bij andere gebeurtenissen meer ruimte voor gekomen. Wat mij betreft ligt de grens bij scheldpartijen.”

Hoe komen jullie aan je onderwerpen?

“Door goed om ons heen te kijken. Zaterdagochtend om één uur het uitgaansleven in om het gezuip en gesnuif te zien. Onze uitzendingen over het klootzakkerige gedrag van sommige Marokkaanse jongens zijn ontstaan door een avond met hen door de wijken in diverse steden te lopen. Als sommige kijkers ons daarom racistisch vinden, dan vinden ze dat maar. We krijgen allerlei verwijten naar ons hoofd: van wegbereiders van het fascisme tot ellendig links tuig. Zolang de reacties zover uiteenlopen denk ik: we zijn goed bezig.”

Ben je wel eens persoonlijk bedreigd?

“Een paar maal. Het is wel eens telefonisch gebeurd, maar ook midden in mijn gezicht. We hadden een keer een aantal voetbalsupporters in de studio, die mij na de uitzending toevoegden: als we je nog één keer in Amsterdam zien, hakken we je kop eraf. Ach, ik haal daar mijn schouders over op.”

Je werkt bij de NCRV, betekent dat dat je gelovig bent?

“Pas kreeg ik een brief van een mevrouw naar aanleiding van onze uitzending over schepping of evolutie. Ze beëindigde haar schrijven met de hartenkreet: ‘het is maar zeer de vraag of Cees Grimbergen van onze NCRV gelovig is’. Als mensen mij vragen of ik in God geloof, zeg ik: welke god? Ik kijk om me heen en zie in veel mensen het goddelijke: hoop, troost

“Ik ben een nogal dwars type”

“Ik had best nog door willen gaan, maar ik ben freelancer.”

en verlangen. Maar ik ben ook niet blind voor de keerzijde, de machteloosheid. Maar ook dat heeft weer met geloof te maken.”

Toen jullie het pas hadden over Wilders en de islamisering van de samenleving dacht ik: waarom stip je als NCRV niet aan dat velen in jullie achterban de islam een bedreiging vinden voor het christendom?

“Daar hebben we meerdere afleveringen aan gewijd, in de trant van: kerken worden afgebroken en er komen moskeeën voor in de plaats. Is dat erg? Overigens heeft de islamisering ook een gunstig effect op christenen. Zij mochten in Nederland decennia lang ongestraft worden beledigd. Door het toenemend zelfbewustzijn van een groeiende groep moslims in ons land, durven christenen eindelijk ook weer van zich af te bijten. Op zich een goede ontwikkeling. Ook dat thema hebben we behandeld.”

Wil je de maatschappij veranderen met *Random 10*?

“Dat is te fors uitgedrukt. Ik ben al blij als mensen na afloop van een uitzending een nieuw inzicht hebben gekregen. Na die uitzending over dubbelgehandicapte kinderen kreeg ik een brief van een vrouw die schreef: ik heb begrip gekregen voor deze ouders als ze zeggen dat het leven van hun kind weinig of niets waard is. Dat vind ik een prachtig resultaat.”

Je komt op televisie altijd nogal opgewonden over.

“Dat is de adrenaline van live-televisie gecombineerd met een hoge concentratie. Verder ben ik een beschaafde driftkikker. Ik merk dat er veel woede zit in de maatschappij. Gelukkig leven we in een beschaafd land. Bij geen enkele bankier is nog een ruit ingegooid. Dat mag een wonder heten, want de politiek dekt - gesteund door de vakbonden - nog steeds een systeem waarin miljoenenbonussen worden uitgekeerd. Honderdvijftig miljoen aan bonussen voor de top van Alpinvest in 2007. Met toestemming van de heren Alders en Brinkman. We hebben toch een wonderbaarlijk mooie beschaving dat de pleuris nog steeds niet is uitgebroken.”

Ben jij politiek incorrect?

“Ik kijk altijd graag de andere kant op dan de mainstream. Contrair denken is goed voor een journalist. Het zit ook een beetje in me. Ik ben een nogal dwars

type. Als iedereen zou roepen dat vrouwelijke moslim-ambtenaren hoofdhoeken mogen dragen, zou ik denken: Oh ja, waarom eigenlijk? Pas, ter gelegenheid van mijn 250e uitzending, kregen alle medewerkers een tegeltje met als tekst: Tegenspraak brengt ons verder. Dat is het motto van onze redactie. Soms is er geen andere kant. Dan spreken de feiten voor zich. Wat je wel kunt laten zien, is hoe mensen die feiten beleven.”

Wie is je meest begeerde gast?

“Die hebben we voortdurend in de uitzending. Er zitten elke week prachtige mensen. Helaas zenden we uit op zaterdagavond. Dan hebben veel mensen iets anders aan hun hoofd: feest, film, uitgaan, eten. We merken het ook aan de kijkcijfers. Die zijn nu lager dan toen we door de week uitzonden.”

Wanneer komt Wilders in je uitzending?

“We hebben hem een keer of vier uitgenodigd. Altijd via zijn woordvoerders, want persoonlijk hebben we hem nog nooit aan de lijn gehad. Hij vindt ons programma verschrikkelijk, dat weet ik, een kakelprogramma. De kans dat hij komt is dus niet erg groot.”

Hoe lang ga je nog door met *Random 10*?

“Tot het eind van het jaar, wanneer mijn contract afloopt. De directie van de NCRV heeft besloten dat het tijd is voor vernieuwing. Ik had best nog door willen gaan, maar ik ben freelancer. Dan weet je dat er een keer een einde aan komt. Het is jammer, maar ik lig er niet van wakker. Dat is wat ik erover kan en wil zeggen.”

En nu?

“Aan werk geen gebrek. Ik heb een wekelijkse column in het AD/Utrechts Nieuwsblad en barst van de ideeën. Zo wil ik wil een boekje gaan schrijven over de ondernemers van de Weimarstraat in Den Haag, die als kransslagader van de omliggende multiculturele wijk, de buurt waar ik geboren ben, fungeren. Ik ben sinds zesendertig jaar freelancer. Dat is prachtig, maar het heeft, zeker als je ouder wordt, ook een bepaalde tragedie, alhoewel dat misschien een te zwaar woord is. Omdat ik nooit chef of manager heb willen zijn, heb ik ook nooit op de plek gezeten waar de besluiten vallen. Daardoor kan er over je worden beslist zonder dat je zelf enige inbreng hebt, zoals nu mijn vertrek bij *Random 10*. Maar daar zal je mij niet over horen zeuren. Het is de logische consequentie van mijn keuze.” ■

FOTO'S: WIM KLUVERS